

AR BUGUEL FUR

HAC ANN DOCTOR

Dialog etre eun Doctor hac eur Buguel.

An Doctor.
 BONJOUR, Mabic, pelec'h it-hu?
Ar Buguel.
 Da glask eur Mestr e zân eun tu.
An Doctor.
 Me zo Doctor, ha mar kirit
 Me rañ scoi dec'h, mar am pedit.
Ar Buguel.
 Bet oun er scol gant Doctoret,
 Ha tout o c'havant borodet,
 O clasq deski da beb-unan
 Ar pez ne ouzont ket o-hunan.
An Doctor.
 Petra ne oar an Doctoret?
Ar Buguel.
 Meur a dra zo ne ouzont ket.
An Doctor.
 Ha te a oar mañ egueto?
Ar Buguel.
 Mar kirit, ni zisputo.
An Doctor.
 Te da zisput ouz eun doctor!
Ar Buguel.
 Ho respont a rin gant enor;
 Ha na oufach goulenn netra
 Na roin rezon dec'h anezâ.
An Doctor.
 Piou en d'eus crouët ar bed-man?
Ar Buguel.
 Nep a rër Doue anezan.
An Doctor.
 Ha te a oar petra eo Doue?
Ar Buguel.
 Allas! ne oun ket, na c'houi ive:
 Dre ar feiz deomp-oll eo desket
 Kement a zo en deuz crouët,
 Var guement zo eo souveren,
 Da guement zo e courc'hemen;
 An nep ne zentont ket ountâ
 Ne vank james d'ho funissa.
 Ouspen, ez eo universel,
 E c'hel tout, ez eo eternel;
 Mes ne oufe den explika
 Na renta rêson anezâ.
O attitudo! na ellomp ken:

Adoromp en hep gompren.
An Doctor.
 Petra dle an oll da Zoue?
Ar Buguel.
 E zervicha corf ha eue.
An Doctor.
 Peur na penos er servicher?
Ar Buguel.
 Pa ra peb-unan e zever.
An Doctor.
 Petra eo dever peb-unan?
Ar Buguel.
 Dever an oll guitunan.
An Doctor.
 Petra eo dever an Doctoret?
Ar Buguel.
 Pratiqe er mad o eus desket,
 Rac inutil ha coll amzer
 Eo diski ar mad hep è ober.
An Doctor.
 Petra eo dever eur Buguel?
Ar Buguel.
 Diski beza eun den santel.
An Doctor.
 Peur en em goll euri c'hrouadur?
Ar Buguel.
 Pa ro d'e dad dispiljadur.
An Doctor.
 Petra ra dezan mont da goil?
Ar Buguel.
 Beza re lezet en e roll.
An Doctor.
 Pelec'h e tesker follentez?
Ar Buguel.
 O c'henti goal compagneuz.
An Doctor.
 Piou zo danjerus o c'henti?
Ar Buguel.
 Nep zo sujet da sottoni.
 Diabot buguel a c'henttud sod,
 Eus o sottoni na zesk lod.
An Doctor.
 Piou a respont eus anezo?
Ar Buguel.
 Nep a zo tad ha mam dezo.

An Doctor.
 Petra eo dever tad ha mam?
Ar Buguel.
 Miret o bugale diviam.
An Doctor.
 Penos ec'h ellout-y è ober?
Ar Buguel.
 Oc'h o suja da chom er guer:
 Mar o lezont re da vale,
 E teuint libertin hep dale.
An Doctor.
 Peur e tleer o instrui?
Ar Buguel.
 Dious o speret, dre ma tui.
An Doctor.
 Peur e tleer o c'horiya?
Ar Buguel.
 Pa zint bian, eas da blega,
 Faciloc'h eo plega planten
 Eguet na deo plega guezenn.
An Doctor.
 Peur e tleer dimezi?
Ar Buguel.
 Pa o d'eus oad ha fantasi.
 Guel eo abret dimezi merc'h
 Eguet na deo caout keuz varlerc'h.
An Doctor.
 An tad, ar vam hac int a dle
 Ober stad eus o bugale?
Ar Buguel.
 Tad a ra stad eus e vabic
 En desk da veza mab prodig;
 Ha mam a ra stad ouz he merc'h,
 Peur-liessa a ouël varlerc'h.
An Doctor.
 An tad, ar vam, hac int a dle
 Rei o zraou oll d'ho bugale?
Ar Buguel.
 Sottoni bras ve da eun den
 Discregui eus tout e voyen,
 Ha remeout goulenn goude se
 E ezomou ous bugale:
 Seantoc'h eo goulenn oc'h tad,
 Evit d'an tad goulenn diouz mab
 Guelet hon eus meur a exempl,

Etouez tud crê ha tud sempl,
Ar vugale o kass ractal
Ho zad, ho mam d'an hospital.

An Doctor.

Pe etre piou en tieguez
Nê vez nemeur a garantez?

Ar Buguel.

Etre bugale ha lesvam.
Ispicial mar deu d'ho blam.
Rac al lesvam ne ket caret
A galon vad gand m'hoiret :
Diabot lesvam a gar ive
Bugale-all keñ hac he re.

An Doctor.

Ha te oar micher priedou ?

Ar Buguel.

Clévet e meus o doareou.

An Doctor.

Peur ve carantez etreze ?

Ar Buguel.

Pa na zefflot petra deze.

An Doctor.

Ha peur e vank an union ?

Ar Buguel.

Pa vank dezo provision.

An Doctor.

Ha peur e vezont en coler ?

Ar Buguel.

Pa vank unan en e zever.

An Doctor.

Piou a zo, cassaus d'an oll ?

Ar Buguel.

An diaoul hac eur c'hreg foll.
En eun desert eo guel heza
Ha caout eno peoc'h da veva
Evit n'en deo chom assambles
Gant greg ebet, mar de felles.

An Doctor.

Hac ar graguez a gar ar guin ?

Ar Buguel.

Eus a enor n'en dnt ket dign.
Eur vreg zo custum da eva
A bep tout ne dal netra.
Oc'h peb honestis e ser dor.
Hac oc'h peb pec'het e tigor.

An Doctor.

Petra servic'h canna eur vreg ?

Ar Buguel.

Lacât e malic da redeg.
N'en d'eus ser pant danjerussoc'h,
Leon na dragon terruptoc'h,
Eguet eur vreg zo en coler ;
Ous e c'hanna zo mil danjer.

An Doctor.

Pelec'h caffet-hu eur vreg vat ?

Ar Buguel.

D'an Env'ranker mont d'he c'herc'hat.

An Doctor.

N'ac ar plac'het, va buguel kès,
Ha te c'heus oute carantez ?

Ar Buguel.

Va zad en d'eus va c'h-lennet
Ne d-staïn james eus plac'het,
Rac tromplius int cals aneze,
Ha collet ar bed-pâ gante.
O min a zo douc eguis mel
Hac a zeboch meur a vuguel ;
Mes ne vezet ket pell ganto
Eguis ar vestl nad int c'huère.

An Doctor.

Petra a ra da gals a dut
Divar o fen caout mil disput ?

Ar Buguel.

Petra ma zeo an dud-se sod.
Eus a vil mañheut clask o lod.

An Doctor.

Ha te anve plac'h fur ebet ?

Ar Buguel.

N'a meus ket cals anavezet :
Ar plac'het fur, var a ghevàn,
Ne d'int ket commencer vro-man.

An Doctor.

Pe da le'h eta int-hi ê ?

Ar Buguel.

Elec'h n'en d'eus ket a voaset :
Biscoas plac'h n'ê, fur na voaset
O c'henti goas na ne voe vell.

An Doctor.

Ha na dileer ket en em c'henti
Evit caout lec'h da zimizi ?

Ar Buguel.

Dimizi a zo permetet,
Mes sotonî eo kemeret
Eur plac'h en d'eus meur a c'halant
Hac eus an oli a zo contant :
Guell eo guèneu caoteur mignon,
Eguet eur plac'h en donézon.

An Doctor.

Ha te c'heus cals a vignonet ?

Ar Buguel.

Ar ansavañ mignon ebet.
Se mignonet eus ar bed-mañ
Ne inconstant, var a gievàn :
Dibaot a zèn a ve tromplet
O re fiziout er mignonet.

An Doctor.

Peguêit e pad ar vignonach ?

Ar Buguel.

Bete'n ezom, pas davantach.
Nep en d'eus arc'hant hac a rô
A gav mignonet e peb bro ;
Mar deu ezom dezàn goude,
E vignonet en dizene.

An Doctor.

Petra ra nep a brest arc'hant
Da eur mignon hep caout goarant ?

Ar Buguel.

C'hoant coll en deus hevez feçon
Hac e arc'hant hac e vigaon :
Kendero gompes out pa brest,
Ha dea ingrat pa c'houenni.

An Doctor.

Na nep a ra ene donézon,
Petra sonch-èn en e galon ?

Ar Buguel.

Sonjal a ra en devezo
Daou c'hement mui eguet na ro ;
Pavevet se, certenaman,
Nebet a zèn a ra p'sant.

An Doctor.

Hac èn a zo deñ e n'p cap ou
N'en deus adversour ha mignon ?

Ar Buguel.

Dibaot den a zo er bed-mâ
N'en d'eus er c'har hac er c'hassâ.

An Doctor.

Pe dious piou e renker tremen ?

Ar Buguel.

Diouz ar bed-oll, mar be moyen ;
Rac ne zeus den na ell ober
Ha drouc ha mad gaud amzer.

An Doctor.

Pelec'h e sao disantion ?

Ar Buguel.

Elec'h ma vank soumission.
An dud superb a zav ato
Eun disput benag etrezo,

An Doctor.

Na pe ouz piou na renker ket
Caout james disput ebet ?

Ar Buguel.

Ne dileer caout gant hini,
Ma na ellet ket trec'hi,
Marc'h a resist ouz ar guentrou
A ra gaou bras ouz e gostou ;
Ha sot eo deñ da resista
Ouz nep zo creoc'h egueta.

An Doctor.

Penos e fach ar vignonet,
Na peur e vezont accordet ?

Ar Buguel.

Divar ar guin peur-liessa
E custumont en em facha,
Ha d'o accordi goude-ze
E renker kaout guin adare.

An Doctor.

Ha te voar ive eva guin ?

Ar Buguel.

Re yaouankik ê c'hoas va min ;
Gant an doctoret el lezân,

A rañ guell usach anezàn.

An Doctor.

Nep zo pedet da eur banqket.
Ha n'eo ket sot ma n'em da ket?

Ar Buguel.

Furroc'h é calz ma chom er guêr,
Ma na voar eva dre voder.

An Doctor.

Petra an hini a ev re?

Ar Buguel.

Diski d'ar bed oll e zoare.
Pa ve secret, mar bez mezo,
Kement a voar a lavaro,
Ha calz c'hoaz avichou ouспен,
Pa zao e vanne enn e benn.
Ar paoura tout, evet dezàn,
A zo pinvidic, emezàn!
Ha gouscoude en devezs poan
O caout yod silet da goan.

An Doctor.

Piou a ra d'an dud güella cher?

Ar Buguel.

Nep en deus joa oc'h e ober.
Digant eur mignon eo güel caout dour.
Eguet guin digant eun traitour.

An Doctor.

Mar ez pe arc'hant, te efe güin,
Evet beza yaouanc da vin;
Mes n'elles eva nemert dour,
Abalamour ma zont paour.

Ar Buguel.

Me ne meus nac arc'hant nac aour
Ha gouscoude ne don ket paour;
Pinvidic ou coulz ha nicou,
Pa zou contant eus ve fortun,
Ha clêvet a meus e peb lec'h
Eo güell dour a bara sec'h
Eguet caout arc'hant leiz an-ty.
Ma neo contant nep en deus-hi.

An Doctor.

Piou a zezir ha n'en-deus ket?

Ar Buguel.

Nep a frip ha ne c'honit ket.
Dibaot eo güell-t eur prodig
O chom pell-amzer pinvidic;
Dibaot ivez eur feneant
A zestum calz eus a arc'hant.

An Doctor.

Piou zo beo hac en defe naou?

Ar Buguel.

Nep a chom re belt var e scaon.

An Doctor.

Piou ne verit ket a zicour?

Ar Buguel.

Nep a zo cren, ma na labour.

An Doctor.

Petraé avantach ar re baour

Var nep en deus arc'hant hac aour?

Ar Buguel.

Eun avantach hac a zo caer:
N'o deus ket aour nac al laer;
Nac ne veler ket al laeron
O vout nem-ar en o c'hanton.

An Doctor.

Pelec'h eta e vezont-hi?

Ar Buguel.

Elec'h ma zantout eus ganti.

An Doctor.

Piou a zo custum da laerez?

Ar Buguel.

Nep en deus aour nac paourentez.

An Doctor.

Ha creski ra ar voyen
O kemer madou an estren?

Ar Buguel.

James den ne binvidica
Oc'h ober gaou ouz e nessa:

Ar madou drouc akistlet
Na brospert gant den ebet.

An Doctor.

Nac ar madou destumet pront?

Ar Buguel.

Disilla prest a gustumont.

An Doctor.

Hac al laeron a eil miret
N'o defe ket a boan secret?

Ar Buguel.

Natur al laer eo-beza lent,
Caout aon ha spont pa za en hent,
E sonj dezau e zeus hepret
Eur re benac oc'h e redet.

An Doctor.

Pet seurt laeron zo er bed-mâ?

Ar Buguel.

Difficil ve o nivera;
Nac me ve an oll examinet,
Hac ar pez am estom muia,
Hac a ra poan din da zonjo,
Eo ma renter en peb canton
Enoriou d'ar brassa laeron,
Hac eun nombre bras a re dister
Dirac an oll a bunisser.

An Doctor.

Piou a gar euer er bed-mâ?

Ar Buguel.

An oll a zo contant anezà.

An Doctor.

Piou a ra enor d'e nessa?

Ar Buguel.

Nep en deus carantez ountâ:
Renta enor hep carantez,
Zo trahison pe traitourez.

An Doctor.

Peur e chench an dud faltazi?

Ar Buguel.

Pa gresq ar madou en o zi.
Dibaot hini, mar deus nicun,
Nachench humor pa chench fortun
Ar fortun vras, an enoriou,
Eus ar zent a ra diaoulou.

An Doctor.

Nac ar re glasq enoriou,
O publiia o vertusiou?

Ar Buguel.

Dibaot ar yar na goll e vi
O cans re goude dezvi,
Ha dibaot den en em bompad
Na goll e boan oc'h ober vad.

An Doctor.

Na te c'heus joa eus an enor?

Ar Buguel.

Ne glaskàn ket a zizenor.

An Doctor.

Pe an enor pe ar madou
Eo a güella eus a zaou?

Ar Buguel.

Güel eo brud mad ha bep-hini
Eguet caout madou leis an ty.

An Doctor.

Hac ar bed-oll a glask enor?

Ar Buguel.

Coulez an azen hac an doctor.
Dibaot an den, mar deus nicun,
A zo contant eus e fortun.

An Doctor.

Petra a gredes-te eus an dud
A zo custum da gaout goal vrud?

Ar Buguel.

Dibaot chiminal a vogued
Anez ne ve tân en oaled
Dibaot en deus goal renom
Na dé clouar ma na dé tom.

An Doctor.

Pe oc'h tra ec'h eus te joa?

Ar Buguel.

Ous eun dra vad-pa er c'havân.

An Doctor.

Petra ar mab a blij dide?

Ar Buguel.

Beza hepret en grac Doue.

An Doctor.

A te ac'h eus c'hoarzet biscoas?

Ar Buguel.

Ne gredan ket em be c'hoas.
Clêvet e meus o re c'hoarzin
Na zestumer nemet chagrin:
Goude c'hoarzin e teu gouela,
Goude c'hoari, huanada.

An Doctor.

Perac ma remerker en peb den
Bremâ trist hac ember laouen?

Ar Buguel.

Allas ! dre c'henta pec'het,
D'on inconstañ omp oll sujet :
Ha na ell den moralamant
Beza parfetamant contant,
Ken a ello evit biken
Possedi ar mod souveren,
Rac bepret an adversite
Zo harp eus ar brospérité.

An Doctor.

Ha te voar ive petra ra
Ma zeus calz contant er bed-mâ,
Ha calz all pere n'en dint ket,
Carguet a chagrin ho speret ?

Ar Buguel.

Ar stad en deus ar c'honstianç,
Peurvuia a ra differanç,
Rac nep a vev en gûir gristen
Zo paciant en e anken :
Evel Job int contant bepret,
Er c'hlenvet coulz hac er yec'hiet,
Bepret o deveus resignaç
D'ar gundu eus ar Broidiant ;
Mes er c'hontrol, an dud mechant
A zouffa atao diezamant.

An Doctor.

Perac eta na chenchont-hi ?

Ar Buguel.

Difficil bras eo o distrei :
Cos guezzen zo drouc da blega ;
Quent e torfe eguet eona.
Eun den yaouanc da fall pa za,
Na voella ket evit cossa,
Pe mar chench eun draic benac,
Ne chench ket a galon vad.
En c'hos louarn hac an dare,
Gilet eur yar c'hoas a garre.
Annep na chench a vir galon,
A gar a goal occasion.

An Doctor.

Me vel ervat, buguel yaouanc,
Ne zefot ket did a skiant ;
Mes lavar din pez seurt micher
A guemire gant an amzer ?

Ar Buguel.

C'houi zo Doctor ha den zavand,
Lavarit din ho zantimant.

An Doctor.

Me false din, pa zout habil,
Rei dit eun etat difficil.

Ar Buguel.

Difficulte zo partout ;
Roit din unan eus va gallout.

An Doctor.

Me a vel ervat ne gares ket
Nac ar gragez, nac ar merc'het ;
Ma o c'harfes, e gares fortun
O timezi coulz ha nieun ;
Mes pa ne zint d'ouz da zivis,
Ret eo did beza den a ilis ;
Ha mar qeres, en eur redeç,
Me tisqo da veza bèleç.

Ar Buguel.

Eus a guement-se n'on ket dign.
Ha ne garan ketava gûin.

An Doctor.

Petra vezi-te-fa, manac'h ?

Ar Buguel.

Aon bras am beza gaout re veac'h.
Ar froc zo dies da zonguen.
Ha me gred e zeus meur a zeu
Mac'hallent o chenchouz rochedou
A rafé françis er c'hoñchou.

An Doctor.

Me vel ervat, diouc'h da humeur,
Na vezi ket na Tad na Breur ;
Mes ma keres da viana,
Avocat ec'h elli beza.

Ar Buguel.

Ma ven avocat, e rank fen
Souten ar gao hac e zifen
Ha rêi cuzul da bep-hini
Diouz e humor ha faltazi,
Pe sutramant en dismegaç
Chom hep pledi en audianç.

An Doctor.

Petra vezi-te ta, zoudard ?

Ar Buguel.

Ne zon ket custum eus an art.
Ar zoudardet oll peurvuia
A zesk deboç, a zesk pillâ ;
Hannes a zo eun etat fall ;
Rêt é clask din eun vicher all.

An Doctor.

Pa na blij etat ebet dit.
Ret é din da gaç da hermit.

Ar Buguel.

Roit eta din hermitach
Ne c'houlenan ket davantach,
Rac evit chom entouez an dud,
Emeusaoun bras'n'am begoal vrud.

An Doctor.

Pe seurt goal vrud a pazo-te,
Mar bevez mad ervez Doue ?

Ar Buguel.

Ar bed oll a zo dicriet,

Ha n'o defe ket faziet ;

Ar véleyen coulz ha re all
A zo sujet d'an teodou fall ;
Ar venec'h en o c'hoñchou
N'int ket exant diouz téodadou ;
Ar priedou, ha tad ha mam
A zo bepret dindan o blam ;
Ar gragez qès hac ar merc'het
A zo ganto disenoret ;

Mestr ha mestres o tempesti,
Servicher o feneanti,
Tud a justic o revina,
Ar varc'hadourien o trompla,
An dud-jentil o vout drédi,
Ar baysantet o vormuri ;
Na zeus itrou na demezel
A vez exant diouc'h o zrav el ;
Ar bed oll zo tud fall dezo,
Ne chommin ket gante er vro.

An Doctor.

Pa c'heus aoun rac an téodou fall,
Me royo did eun avis all
Studi caer a bez eun Doctor,
Den na doucho eus da enor.

Ar Buguel.

An Doctoret couls a re all
A zo sujet d'an téodou fall ;
Enorei ve o c'halite,
Pa ne vet o superbita
Hennes eo viç an dud savant
Cant vanite eus o skiant.

An Doctor.

Va buguelic, fouettet viot,
Rac re scañvic e zoc'h a deot.

Ar Buguel.

Mar bezin fouettet, me zo zur
N'em am fouetto ne vo ket fur ;
Perac fouetta eur buguel qez,
Rac ma lavar ar virionnez ?

An Doctor.

Ar virionez zo cassaus.

Ar Buguel.

Ia, d'an nep a zo cablus.
Ret eo lezel nep en deuz gal
D'en em grafat ha da c'hrognal.
Nep a gundu goal vuez,
A vezo flemmet alies.

Pariant a rit eus a fouetta :
Fouett hoc'h azen da guenta,
Ha mirit ho skiant ganeoc'h ;
Me gavo gûet Mestr eguedoc'h.

FIN.